

Borgersamlingens anbefalinger

Maj 2023

BORGERSAMLING
NÆSTVED

Citater fra borgere

"Det har været lærerigt og givende at være med i borgersamlingen, ikke mindst fordi folk har budt ind med noget - der har været plads til alle meninger, og vi har været gode til at snakke om tingene, lytte og udvide vores horisonter. Derudover har jeg mødt gode mennesker, jeg ellers aldrig ville have mødt. Jeg har haft det rigtig hyggeligt med dem"

- Anne, medlem af borgersamlingen

"Jeg har oplevet, at vi har været gode til at møde hinanden som borgere, trods eventuelle uenigheder. Det er kommet helt naturligt, at vi har skulle finde en måde at rumme alle synspunkter og perspektiver på"

- Martin, medlem af borgersamlingen

"Som borgersamlingen skred fremad, blev vi mere og mere bevidste om, at hvis Næstved skulle udvikles eller som minimum fastholde sin nuværende position, så er det bydende nødvendigt, at havn og kanal inddrages som en del af byen. For uden en stærk attraktion, som havn og kanal skal blive, ja, så får vi ikke nye virksomheder og dermed flere borgere til Næstved"

- Gert, medlem af borgersamlingen

Anbefalingsrapportens opbygning

Kære læser

Du sidder nu med et stykke Næstvedhistorie i form af den samlede anbefalingsrapport fra Næstveds første borgersamling. Den er både til dig, der er byrådsmedlem, til dig som embedsmand, til dig med virke i Næstved, til dig der er aktiv i civilsamfundet – og til dig, som er helt almindelig borger i Næstved.

Rapporten er opdelt i fire dele med underafsnit, der kan læses uafhængigt af hinanden. Vi anbefaler dog, at du tager dig tid til at læse hele rapporten for at få et samlet indtryk af processen, forløbet og anbefalinger. Rapportens fire dele rummer følgende:

DEL 1 ... af rapporten er en introduktion. Denne del belyser rammen for borgersamlingen, kerneopgaven, det mandat politikerne har givet borgersamlingen, og den giver indblik i sammensætningen af borgersamlingens medlemmer og frafaldet undervejs.

DEL 2 ... af rapporten er udarbejdet af borgersamlingens medlemmer. Denne del består af borgersamlingens drømme, et opråb til politikerne, borgersamlingens værdier og borgersamlingens anbefalinger. Anbefalingerne er inddelt i seks temaer, der alle rummer en overordnet anbefaling efterfulgt af konkrete initiativer. Initiativerne er listet i prioriteret rækkefølge udvalgt af medlemmerne – det betyder, at de første initiativer ved hvert emne er prioriteret som de vigtigste af borgersamlingens medlemmer.

DEL 3 ... af rapporten består af udtalelser fra ekspertgruppen og tredjepartssekretariatet.

DEL 4 ... af rapporten indeholder et overblik over borgersamlingens forløb og arbejdsmetoder.

Baggrund for borgersamlingen, opgave og mandat

En borgersamling er et faciliteret forløb, hvor en gruppe repræsentativt udvalgte borgere arbejder sammen om at løse en opgave, der er stillet af en eller flere opdragsgivere. De bedste opgaver at stille en borgersamling bygger på dilemmafyldte og komplekse problemer, der er svære for beslutningstagere at finde løsninger på. Medlemmerne mødes typisk flere gange over en periode på 3-4 måneder, hvor de bliver præsenteret for ekspertviden, oplæg fra relevante oplægsholdere og indspark fra andre borgere. I fællesskab udvikler medlemmerne anbefalinger til hvordan til den stillede opgave kan løses under hensyntagen til de mange forskellige livssituationer, som de samlet set repræsenterer. En borgersamling afsluttes med, at anbefalingerne overdrages til de politikere, der har stillet opgaven.

Om Borgersamling Næstved

Borgersamling Næstved blev igangsat af politikerne i Næstved byråd i juni 2022 med den hensigt at give borgerne øget indflydelse på kommunens udvikling og fremtid. Byrådet formulerede følgende kerneopgave til borgersamlingen:

”Vi har brug for din hjælp til at forestille os, hvordan vi sammen skaber et bæredygtigt Næstved - for vores unge, byen og erhvervslivet”

Borgersamlingen har været samlet til fem heldagsmøder over tre weekender. Derudover har der været et åbent borgermøde samt online redaktionsmøder, som medlemmerne har deltaget i. Borgerne har tilsammen lagt minimum 776 timers arbejde i borgersamlingen hvilket svarer til over 26 døgns sammenlagt arbejde.

Mandat

Borgersamlingen har arbejdet på baggrund af et mandat givet af politikerne i Næstved Byråd. Mandatet består af fem punkter, som beskriver hvordan byrådet vil arbejde med anbefalingerne efter overleveringen. Mandatet lyder som følger:

- **Byrådet giver borgersamlingen mandat til at udarbejde en uvildig anbefaling på den kerneopgave, som borgersamlingen har arbejdet med.**
- **Byrådet støtter op omkring Borgersamlingens arbejde og udfald af anbefalinger – uanset andre politiske dagsordner og strategier.**
- **Byrådet vil behandle anbefalingerne i relevante fagudvalg og i byrådet og i den forbindelse også redegøre for, hvordan anbefalingerne bliver fulgt - eller ikke fulgt.**
- **Byrådet er ikke forpligtet til politisk at følge eller vedtage anbefalingerne.**
- **Borgersamlingens arbejde er offentligt tilgængeligt.**

Næstved Kommune har ved igangsættelsen af borgersamlingen også forpligtet sig på, at forløbet skal følge de internationale OECD-standarder for borgersamlinger (se disse i fuld længde i del 4). Det har bl.a. betydet, at et tredjepartssekretariat, We Do Democracy, har designet, ledet og faciliteret borgersamlingen med afsæt i et armslængdeprincip for at sikre borgersamlingens uvildighed. Yderligere har der været tilknyttet en ekspertgruppe til borgersamlingen for at sikre en uvildig udvælgelse af oplægsholdere og informationsmateriale.

Du kan læse mere om forløbet i borgersamlingen og metoden i del 4 af denne rapport.

Borgersamlingens sammensætning

I efteråret 2022 blev 70.508 borgere fra Næstved Kommune inviteret til at være med i borgersamlingen via e-Boks. 791 borgere meldte sig til at deltage, og ud fra puljen af tilmeldte borgere gennemførtes en stratificeret lodtrækning. Med lodtrækningen blev der udtrukket et panel af 36 borgere, der afspejlede befolkningen i Næstved Kommune.

Lodtrækningsparametrene blev besluttet af Næstved Kommunes projektgruppe med rådgivning fra tredjepartssekretariatet og analysebureauet, Analyse og Tal. Lodtrækningsparametrene var alder, bopæl, uddannelse og køn. Analyse & Tal stod for selve lodtrækningen for at sikre armslængde i lodtrækningen. Alle de udtrukne borgere blev derefter kontaktet via telefon, hvor de blev informeret om opgaven, processen og metoden, og deres data blev valideret.

Borgersamling Næstved har oplevet et frafald, der gav anledning til genrekruttering. Det er naturligt, at der er frafald i borgersamlinger pga. borgernes livomstændigheder, sygdom m.m. Ved Borgersamling Næstved var frafaldet over gennemsnittet i begyndelsen, og på andet og tredje heldagsmøde deltog hhv. 17 og 18 ud af de 36 tilmeldte medlemmer. Efter en genrekrutteringsindsats for at sikre borgersamlingens repræsentationen, blev suppleanter rekrutteret. Dette resulterede i, at der ved det fjerde møde deltog 24 medlemmer. Efter genrekrutteringen nåede borgersamlingen således op på et gennemsnitligt medlemstal for en borgersamling og en repræsentativ balance blev fastholdt i forhold til profiler. Hvis afbud pga. sygdom ved enkelte møder indregnes var der ved borgersamlingens afslutning 28 tilbageværende medlemmer, hvilket svarer til sammenlignelige kommunale borgersamlinger.

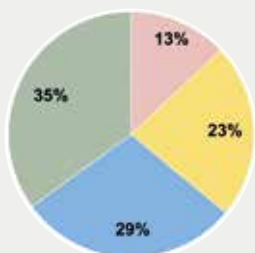
Borgersamlingens medlemmer besluttede at invitere en ekstra "ungeprofil" til at deltage ved det sidste møde for at styrke de unges perspektiver og repræsentation i arbejdet med ungeområdet. Den ekstra ungeprofil havde ikke stemmeret eller formel status som et medlem og er derfor ikke talt med i opgørelsen.

På næste side kan de tilbageværende 28 medlemmers profiler ses sammenholdt med de oprindelige 36 udtrukne medlemmer og med befolkningen i Næstved Kommune. Overordnet set afspejler de tilbageværende medlemmer befolkningen. Der er dog enkelte forskydninger man som læser bør være opmærksom på. Mest markant er der en overrepræsentation af borgere fra Næstved by.

Derudover er der sket et frafald af medlemmer i aldersgruppen 43-59 år. Forskydningerne er dog så små, at alle grupper inden for hver parameter fortsat er repræsenteret, hvorfor det vurderes, at forskydningerne ikke har betydning for borgersamlingens samlede repræsentativitet.

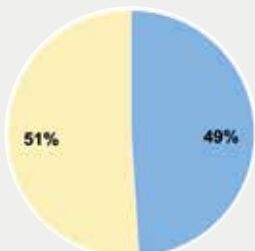
Kommunen

Aldersfordeling

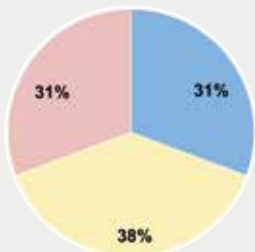
16-25 år 26-42 år
43-59 år 60+ år

Kønsfordeling

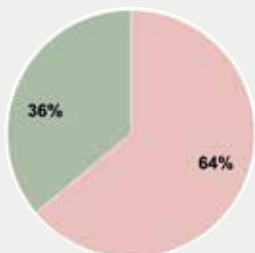
Kvinder Mænd

Uddannelsesbaggrund

Grundskole/andet
Erhvervsfaglig
Videregående

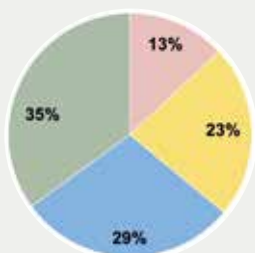
Bopæl

Næstved
Øvrig Næstved

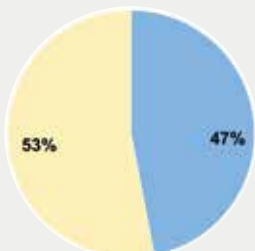
De oprindelige 36 medlemmer

Aldersfordeling

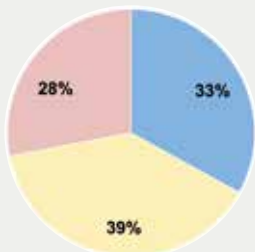
16-25 år 26-42 år
43-59 år 60+ år

Kønsfordeling

Kvinder Mænd

Uddannelsesbaggrund

Grundskole/andet
Erhvervsfaglig
Videregående

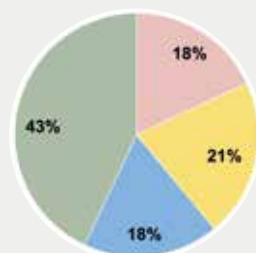
Bopæl

Næstved
Øvrig Næstved

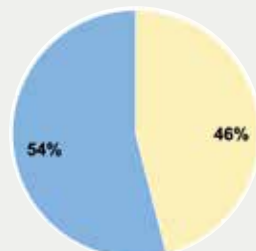
De tilbageværende 28 medlemmer

Aldersfordeling

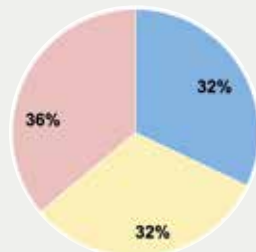
16-25 år 26-42 år
43-59 år 60+ år

Kønsfordeling

Kvinder Mænd

Uddannelsesbaggrund

Grundskole/andet
Erhvervsfaglig
Videregående

Bopæl

Næstved
Øvrig Næstved

Vores drømme

Vi drømmer om et bæredygtigt samfund, hvor vi giver plads til virksomheder, der beskæftiger sig med grønne teknologiske løsninger, og hvor både lokal handel og bæredygtig industri udvikler sig. Vi drømmer om et farverigt og driftigt handelsliv, der er åbent mod omverden, og som kan blive omdrejningspunktet for sociale møder, der fastholder og udvikler vores ungdom. Vi drømmer om, at vi sammen kan blive bedre til at fortælle verden om det særlige ved Næstved. Vores rige kulturarv og virkelyst.

Vi drømmer om et Næstved med en spændende byudvikling, respekt for gamle bygninger og liv i byen – både dag og nat. Vi drømmer om at integrere byen og havnen med rekreation og erhverv. Vi drømmer om, at byen udvikles så natur og by går hånd i hånd.

Vi drømmer om gode ungeliv med billige boliger, gode uddannelsesmuligheder til fremtidens højteknologiske arbejdsmarked og stærke studiemiljøer. Vi drømmer om en kommune, der forstår ungdommens digitale liv. Vi drømmer om plads til sport, leg, kultur og gode fremtidssikrede jobs for unge.

Vi drømmer om et harmonisk Næstved med plads til forskelligheder og plads til alle. Vi drømmer om omsorg og empati – med plads til både fordybelse og udtryk. Vi drømmer om et Næstved med flere hænder i sundhedsvæsnen.

Vi drømmer om et Næstved med et aktivt kunst- og kulturliv i byen og på landet. Vi drømmer om, at Næstved bliver en megaby på kultur- og fritidsområdet – med adgang til koncerter, spisesteder, gode overnatningsmuligheder og store kulturbegivenheder. Vi drømmer om fest og farver på tværs af generationer.

Vi drømmer om, at vi skaber en debat om ledelse, magt og mod. Vi drømmer om tillid mellem byråd og borgere. Vi drømmer om et Næstved, hvor vi tør tage de store beslutninger i fællesskab – og holder ved!

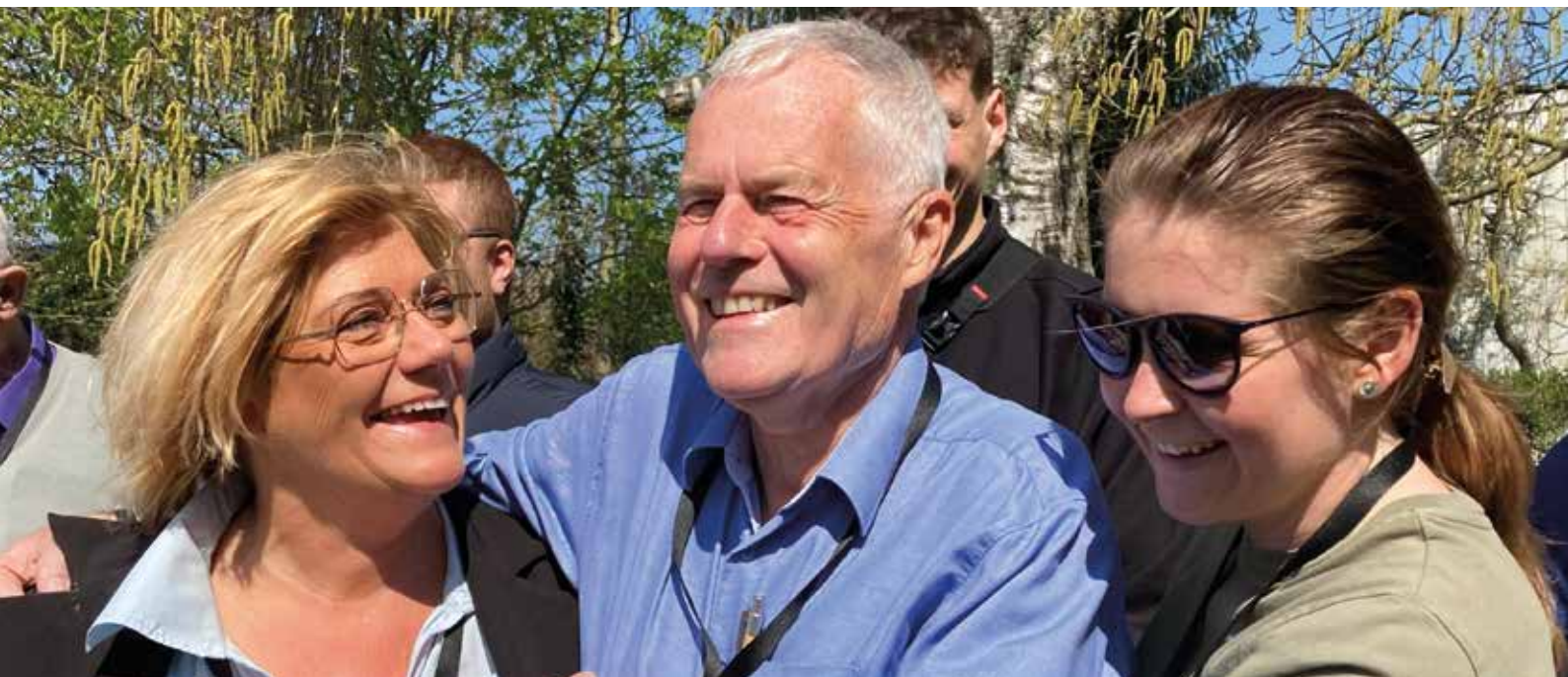

Vores opråb til politikerne!

Som borgere i Næstved ser vi det som en stor styrke, at byrådets politikere beder om hjælp i form af en borgersamling. Beslutningen om at inddrage os, borgerne, viser, at byrådet tør tænke nyt og være åbne. Vi er dog bekymrede for om politikerne er lydhøre over for borgerne og har beslutsomhed nok til at gennemføre de forandringer, der vil være nødvendige for at sikre et bæredygtigt Næstved i fremtiden – forandringer, der bygger på svære valg og dilemmaer. Med vores anbefalinger og opbakning håber vi derfor, at byrådet finder modet til at træffe de vigtige beslutninger og til at få dem gennemført.

Vi står til rådighed

Med denne rapport offentliggør vi vores anbefalinger til byrådet og alle andre for hvem anbefalingerne måtte være relevante. Vi er optaget af, at anbefalingerne bliver realiseret, så vidt det er muligt, og vi vil meget gerne følge projektet til dørs. Vi stiller derfor meget gerne op og giver svar på de spørgsmål, der måtte opstå, når byrådet skal behandle vores arbejde. I tilfælde af, at byrådet vil undersøge alternative løsningsforslag på de udfordringer vi har peget på i denne rapport, stiller vi gerne op og giver vores respons på disse forslag. Til dette opfølgende arbejde har vi nedsat en gruppe af talspersoner, der har mandat til at udtale sig på borgersamlingens vegne.

Vores værdier

Ungdomskultur

Vi vil en ungdomskultur i Næstved, der lægger vægt på at give plads til og rumme de unge. Vi skal styrke og værne om de unges fællesskaber, og vi skal sørge for gode uddannelsesmuligheder, ungdomsboliger og ungemiljøer.

Politisk mod

Som borgersamling er vi optagede af, at politikerne baserer deres arbejde på mod og samarbejde.

For at sikre et bæredygtigt Næstved i fremtiden, bør byrådets arbejde funderes på tillid, åbenhed, ærlighed og respekt. Vi håber, at denne borgersamling har bevist for byrådet, at god kommunikation, empati, rummelighed og lydhørhed over for borgerne kan betale sig.

Innovation

Vi vil ikke stå stille i Næstved Kommune. Vi skal læne os ind i fremtiden og satse stort på udvikling og nyskabelse. For at blive til den kommune vi gerne vil være i fremtiden, og for at sikre velfærden fremover er det tid til en grundlæggende nytænkning.

Natur/kultur

Både natur og kultur er vigtige kvaliteter i Næstved. Hvis vi skal lykkes med at tiltrække borgere til kommunen, skal vi udnytte natur og kultur bedre for at gøre kommunen attraktiv. Vi skal forny med respekt for det gamle og arbejde for en attraktiv sammenhæng på tværs af natur, by og kultur.

Medindflydelse/ deltagelse

Vi tror på, at solide fællesskaber baseres på deltagelse og indflydelse. Vi skal derfor arbejde for at styrke medansvar og ejerskab for alle kommunens borgere.

Økonomi

Det koster penge at tjene penge. Kommunen skal turde investere klogt og modigt og være åbne over for nye partnerskaber. Den skal investere i børn og unge, og vi skal søge inspiration i strategier fra andre byer og kommuner.

Vores tilgang og læsevejledning

Vi fik stillet en kerneopgave fra byrådet, der lød på, vi skulle hjælpe byrådet med at forestille sig et bæredygtigt Næstved i fremtiden - for de unge, byen og erhvervslivet.

I vores arbejde har vi været opmærksomme på, at der også er udfordringer som ligger uden for denne opgaveformulering. Vi har dog valgt at forholde os loyalt til kerneopgaven og er på den baggrund ikke gået i dybden med de problemstillinger, som falder uden for kerneopgavens fokus. I vores arbejde har vi desuden taget afsæt i byrådets vision, Mærk Næstved, men vi efterspørger et højere ambitionsniveau fra byrådet.

Det er vores opfattelse, at kommunens vision bør sigte højere, være modigere og udstikke en kurs for, hvordan vi virkelig kommer ind i fremtiden.

Vores anbefalinger er inddelt i 6 temaer, der alle rummer en overordnet anbefaling efterfulgt af styrende principper og konkrete initiativer. De konkrete initiativer er listet i prioriteret rækkefølge – det betyder, at de første initiativer ved hvert emne er vigtigst for os, borgersamlingens medlemmer.

Derudover har vi skrevet, hvem vi ser som modtagere af de enkelte initiativer. Det betyder ikke, at der ikke kan være andre modtagere – men dem vi har skrevet, er de vigtigste modtagere ud fra vores vurdering og viden.

ANBEFALING

1

Havn, kanal og by
- en symbiose af fællesskab

Beskrivelse af udfordring

Havnen og kanalen i Næstved by rummer et potentiale som rekreativt område og aktivt boligområde for kommunens borgere. I området ser vi mulighed for nye attraktive ungdomsboliger og et levende studiemiljø. Samtidig har den eksisterende havneindustri også en række fordele i form af arbejdspladser og som indirekte indtægtskilde til kommunen. Udfordringen er at udnytte havneområdet bedst muligt og finde den rette prioritering af hensyn til de mange forskellige interesser – herunder plads til havnen, støj og larm, tung trafik, rekreative områder, turisme, byudvikling etc.

Anbefaling til forandring

Vi ønsker, at kommunen skal prioritere udvikling af Næstved by for at sikre byens liv i fremtiden. Det centrale greb i denne byudvikling består i at sammenkoble havn og by, så området omkring havnen bliver en integreret del af byens centrum. Infrastrukturen skal udvikles så det føles naturligt at bevæge sig mellem by og havn.

Vi anbefaler en pragmatisk løsning, hvor havnen kommer til at rumme boliger, campus, caféer, kongreshotel etc. – og en aktiv industrihavn. Industrihavnen bør blive på den vestlige side af havneområdet, mens området på den østlige del af havnen åbnes og udvikles.

Styrende principper

- Der skal vælges en uvildig rådgiver, der skal advokere for projektet og fungere som bindeled til alle interessenter
- Projektet skal skabes ved en iterativ og åben proces
- Projektet skal bygge på en undersøgelse af forudsætninger, dilemmaer og rammer for området
- Der skal formuleres et stærkt narrativ og en vision for havnen og kanalen
- Der skal udformes et strategisk og visuelt grundlag for projektet
- Projektet skal være inkluderende
- Der skal være fokus på natur og grønne områder
- Processen skal aktivere relevante interessenter
- Projektet skal have fokus på sikkerhed

INITIATIV

1.1

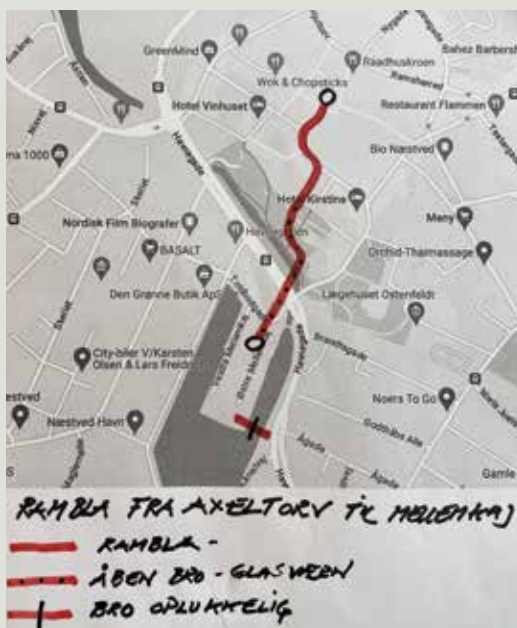
En Rambla der forbinder byen med havnen

Der bør etableres en forbindelse mellem byen og havnen (med inspiration fra Ramblaen i Barcelona). 'Ramblaen' vil bestå af en vej fra Axeltorv til den omdannede mellemkaj (som den er beskrevet i initiativ 1.2) og videre til det omdannede østlige havneområde (som det er beskrevet i initiativ 1.3). 'Ramblaen' skal løbe via Kompagnistræde, videre ad en bro over Susåen og igen videre ad en oplukkelig bro mellem mellemkajen og den østlige del af havnen. Dette vil kunne skabe forbindelse mellem byen og havnen og dermed gøre begge områder mere attraktive.

I designet af Ramblaen bør der tages hensyn til vind og vejr, så der indtænkes opholdssteder og gode forhold for fodgængere og cyklister. Desuden bør wayfinding indtænkes i belægning osv., så fodgængere naturligt ledes gennem byen.

Modtagere

Byrådet og
embedsværket
Visit Næstved

INITIATIV
1.2

Siloerne på mellemkajen

Siloerne på mellemkajen bør fjernes. Dette vil give mulighed for at inddrage mellemkajen som en del af det rekreative område med cafeer, street food, ishus, scene (som f.eks. Musicon i Roskilde) etc.

Vi mener, at kommunens beslutning om at bevare siloerne bør omgøres, da potentialet som rekreativt område bør vægtes højere end bevaringen af siloerne.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Næstved havn

INITIATIV
1.3

Etablering af servicefaciliteter og boliger

Havnens østlige side bør åbnes og omdannes til et rekreativt område. Området vil kunne give plads til grønne områder og opholdsrum langs vandet. Derudover vil det skulle rumme følgende:

- Et konferencehotel
- Kontorhotel til brug for mindre virksomheder og start-ups
- Boliger (herunder studieboliger)
- Campus
- Caféer og butikker

Modtagere

Byrådet og embedsværket

Interesseområde

ANBEFALING

2

Erhverv - Næver Business Future

Beskrivelse af udfordring

Der er ikke vækst i Næstveds erhvervsliv. Detailhandlen har længe været udfordret, og vi ser at mange fysiske butikker lukker. For at sikre os mod fremtiden er vi nødt til at skabe bedre vilkår for iværksætteri, og vi skal have flere virksomheder baseret på bæredygtighed, viden og teknologi.

Anbefaling til forandring

Vi ønsker, at det skal være nemt at etablere og drive virksomhed i Næstved. Kommunen skal fremme et aktivt iværksætttermiljø og indtage rollen som katalysator for mulige erhvervsmæssige synergieffekter.

Kommunen skal fortsat have fokus på grønne virksomheder og nye teknologier, og skal desuden være med til at fremme aktiviteter for borgere og turister i bymidten.

For at skabe et godt fundament for fremtidens erhvervsfolk og iværksættere skal der igangsættes initiativer, der understøtter et entreprenant mindset i folkeskolen.

Styrende principper

- Næstved Kommune skal fortsat være åben for alle muligheder for vækst i Næstveds erhvervsliv.
- De unge skal tidligt introduceres til entreprenørskab for at skabe en fødekæde til et driftigt erhvervsliv.
- Grøn energi og bæredygtighed bør være centrale elementer i Næstved Kommunes erhvervspolitik.

INITIATIV 2.1

Erhvervshus

Kommunen skal etablere et erhvervshus på østhavnen, hvor Næstved Erhverv, Erhvervshus Sjælland, Erhvervsforeningen, City Foreningen, andre erhvervsfremmeaktører og iværksættere har til huse.

Erhvervshuset skal have de nødvendige supportfunktioner, aktørerne har brug for i deres arbejde - og det skal kunne formidle kontakt til eksisterende uddannelsesinstitutioner bl.a. Zealand og lokale firmaer.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Erhvervsaktører

INITIATIV 2.2

Erhvervsfremmeprojekter for fremtidigt dansk/tysk samarbejde

Næstved Kommune bør være forberedte på at udnytte mulighederne ved den kommende Femernforbindelse. Forbindelsen betyder, at der kan etableres dansk/tyske samarbejder, der kan skabe vækst i både erhvervslivet og turismen.

Kommunen skal derfor facilitere møder mellem erhvervsdrivende fra både Tyskland og Næstved, hvor nye partnerskaber kan etableres. Disse partnerskaber kan bidrage til at udnytte Femernforbindelsens erhvervsmæssige potentiale. Samtidig giver de mulighed for at finde nye løsninger på erhvervslivets udfordringer – muligvis med inddragelse af fonde og pensionskasser.

Kommunen skal etablere et internationalt kontor, hvor man aktivt skal opsøge udenlandske firmaer. Det internationale kontor bør arrangere 'virksomhedsdating' og messer, hvor både danske og tyske firmaer inviteres.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Virksomheder i Næstved og Tyskland

INITIATIV

2.3

Konferencehotel

Kommunen bør arbejde for at etablere et konferencehotel på den østlige del af havnen. En omdannelse af havneområdet (se initiativ 1.3.) giver mulighed for en attraktiv beliggenhed, der vil kunne tiltrække virksomheder fra hele landet – og udlandet. Flere besøgende og mere opmærksomhed på Næstved by vil understøtte byrådets ambition om byen som dynamo for kommunen. Samtidig vil det gøre bymidten mere attraktiv og levende for kommunens borgere og øvrige besøgende.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV

2.4

Grønt erhvervsforum

Kommunen bør understøtte og udvide de eksisterende erhvervsfora med en mission om at skabe bedre grønne og bæredygtige forhold for fremtidens virksomheder.

Vi mener, at Næstved Kommune skal satse stort på den grønne omstilling på erhvervsområdet. De eksisterende erhvervsfora kan bidrage med at udtænke nye grønne synergier og udvikle visionære erhvervsstrategier – med fokus på vedvarende energi og bæredygtighed. Dette vil være centralt for at kunne tiltrække virksomheder til kommunen i fremtiden.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Erhvervsaktører

ANBEFALING

3

Bymidten kan andet og mere!

Beskrivelse af udfordring

Bymidten er døende: gaderne er mennesketomme om aftenen, faciliteterne er dårlige, der mangler trækplastre til børnefamilier, infrastrukturen er dårlig og ikke-intuitiv, og den kollektive transport til og fra byen er ikke velfungerende. Bymidten er som en tom skal fra fortiden, der mangler sociale og kulturelle fællesskaber, hvor vi kan mødes og opholde os på tværs af aldre og interesser. Hvis ikke byen skal dø, bør vi ikke længere tænke, at bymidten skal "tilbage til det gamle" – den skal noget nyt, den skal meget mere!

Anbefaling til forandring

Vi ønsker en optimering af rammerne for ophold, sociale aktiviteter, kulturarrangementer og specialbutikker i bymidten – vi tror på, at det kan bringe livet tilbage til byen. Særligt skal bymidtearealerne omkring Susåen fornyes og omdannes med henblik på at skabe sammenhæng mellem natur, by og sociale mødesteder.

Vi ønsker, at bymidten skal være for alle uanset alder og baggrund. Den skal invitere til, at forskellige interessefællesskaber kan bruge bymidten til arrangementer, der kan fungere som samlingspunkter for borgerne. F.eks. vil musikskolen, teatergrupper, linedans, kreative miljøer, spejdere m.fl. kunne bruge bymidten som ramme for at optræde, gøre sig synlige, underholde osv.

Styrende principper

- Alle borgergrupper – også socialt udsatte - skal tænkes ind i bymidtens udvikling og arrangementer.
- Torvehandlen skal rumme alle, der ønsker at handle. Torvet skal rumme et bredere marked med flere forskellige varer og "en pænere" og mere indbydende markedsplads.
- Mindre unødigt Co2-udledning i bymidten – bl.a. skal tomgangsregulativet i bymidten håndhæves.
- Naturen skal ind i bymidten bl.a. med mere vild beplantning.
- Kommunen skal igangsætte et tættere samarbejde med aktører omkring bymidten - bl.a. Næstved Cityforening – om fælles arrangementer.

INITIATIV
3.1

Området omkring Susåen skal udnyttes bedre

Kranøen skal gøres mere tilgængelig og direkte brugbar for kulturelle arrangementer, og området omkring Slusehuset skal udnyttes bedre. Naturen/området omkring Susåen rummer et stort udviklingspotentiale og skal udnyttes bedre til ophold. Det skal tydeliggøres, at man hellere end gerne må slå sig ned – både for ældre, børnefamilier og alt derimellem. Området kan derudover benyttes til kulturbegivenheder og andre arrangementer.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Foreninger

INITIATIV
3.2

Flere bænke og andre opholdsmuligheder i bymidten

Der skal være flere bænke og bedre fysiske rammer for ophold i bymidten – og bedre information om opholdsstederne. Bænke, opholdsmøbler el.lign. bør have et personligt præg – f.eks. ved at lade forskellige borgergrupper male eller udsmykke de fysiske rammer. Udsmykningen vil kunne styrke det sociale sammenhold, det lokale ejerskab blandt borgerne og tilføje et hyggeligt element til bymidten.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Foreninger og frivillige beboere

INITIATIV
3.3

Indsatser mod måge- og dueplagen i bymidten

Måger og duer er et problem for arrangementer og livet i bymidten generelt. Derfor anbefaler vi at igangsætte indsatser mod måge- og dueplagen. Færre efterladenskaber fra fugle i byen vil skabe mere rene og appellerende områder, der giver én lyst til at opholde sig.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
3.4

Foreninger og fællesskaber ind i bymidten

Kommunen bør igangsætte et aktivt opsøgende arbejde for at få forskellige foreninger og andre interessefællesskaber til at komme til bymidten og udnytte arealerne til offentlige arrangementer. Der skal etableres en konkret ordning i embedsværket for, hvordan man vil være mere opsøgende i indeværende byrådsperiode.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
3.5

Bedre forhold for gangbesværede på veje og strøg i bymidten

Kommunen bør udbedre flisebelægningen på vejene omkring bymidten. Derudover bør der koordineres og skiltes bedre ift. vejarbejde, så tilgængeligheden i bymidten kan sikres. De nuværende forhold gør det svært for især gangbesværede og kørestolsbrugere at færdes i bymidten.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
3.6

Brugerbetalte offentlige toiletter i bymidten

Kommunen skal etablere brugerbetalte offentlige toiletter i bymidten. Dette skal sikre rene og attraktive toiletter og skal imødekomme mulige hærværksrisici. Desuden bør der opsættes flere skilte til toiletter. Bedre toiletfaciliteter vil bidrage til at gøre det offentlige rum mere attraktivt og gøre det muligt for flere at opholde sig i bymidten længere.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
3.7

Markedspladsen på torvet skal have plads til flere

Markedspladsen på torvet skal være mere alsidig og have plads til flere handlende. Torvedagene tiltrækker allerede liv til byen, og vi skal udnytte denne eksisterende ressource.

Derfor er der behov for, at kommunen håndhæver regulativet og styrer fri adgang til torvet for alle, som er interesserede. Kommunen skal sikre lige forhold for alle og på den måde skabe mulighed for levende og festlige torvedage.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

ANBEFALING

4

De unges Næstved

Beskrivelse af udfordring

Der er for få unge, som tiltrækkes og fastholdes i Næstved kommune, og de unges potentialer udnyttes ikke til fulde. Dette er vigtigt at arbejde med, fordi de unge er en vigtig del af Næstveds kultur og fremtid.

Anbefaling til forandring

Vi ønsker en fremtid, hvor samarbejdet mellem unge og voksne i kommunen er større. Mange unge har meget på hjerte og har en stærk holdning til, hvordan de ønsker vores samfund skal se ud. Derfor er det vigtigt, at de unge inddrages, når der planlægges og vedtages forandringer, og derfor anbefaler vi, at de unge får en stemme i Næstved.

Vi drømmer om, at Næstved Kommune bliver en attraktiv kommune, som unge vil tilvælge. Dette indebærer blandt andet bedre boligforhold/-muligheder og flere uddannelsesmuligheder på tværs af uddannelsesniveauer.

Styrende principper

- Organisatorisk brugerinddragelse med fokus på unge
  - herunder fokus på bedre udnyttelse af de unges potentialer
- De engagerede unge skal være med til at engagere andre unge
- Tryghed skal vægtes højt

INITIATIV 4.1

Brobygning imellem de unge og erhvervslivet

Næstved Kommune skal igangsætte en indsats for brobygning mellem unge og erhvervslivet. En tættere forbindelse mellem unge og erhvervslivet vil give unge bedre adgang til, samt flere muligheder på arbejdsmarkedet. Det vil samtidig hjælpe virksomhederne med at rekruttere arbejdskraft.

Følgende konkrete initiativer kan igangsættes:

- Åbent hus-arrangement hos virksomheder, hvor unge har mulighed for at se/møde mulige fremtidige arbejdspladser
- Flere jobmesser for unge, hvor virksomheder kommer ud på uddannelsesinstitutionerne
- Næstved Kommunes arbejdspladser og virksomheder skal frem på de sociale medier, for at gøre de unge opmærksomme på kommunens jobmæssige muligheder
- Bedre udnyttelse af lederalliancen, og herunder styrket kommunikation om mulighederne.
- Indsats for bedre erhvervspraktikmuligheder for unge under uddannelse og ledige unge

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Uddannelsesinstitutioner
Virksomheder

INITIATIV 4.2

Flere lange videregående uddannelser i Næstved

Næstved kommune har potentiale for at blive en levende uddannelsesby, og et levende uddannelsesmiljø vil tiltrække og fastholde flere unge. Derfor bør kommunen indgå partnerskaber med universiteter for at etablere flere lange videregående uddannelser i Næstved, da unge med en lang videregående uddannelse er underrepræsenteret i kommunen.

Der kan f.eks. indgås partnerskaber med KU, AU, AAU, SDU, DTU, ITU, RUC mv. Disse partnerskaber skal desuden inkludere lokale virksomheder, så der sikres en bedre sammenhæng mellem arbejdsmarkedet og de studerende.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Universiteter

INITIATIV
4.3

Ungdomskollegie

Næstved Kommune skal oprette et stort ungdomskollegie, som går på tværs af uddannelser. Dermed vil der kunne skabes et stort fællesskab for de unge på tværs af studiemiljøer.

Kollegiet skal indeholde et fællesrum, hvor der er mulighed for fælles madlavning, spising og indkøb. Der skal være mulighed for, at de unge kan skabe interne klubber i kollegiet, f.eks. strikkeklubber, skakklubber osv. Således at der kan skabes rum for, at de unge kan få nye relationer gennem hobbyer.

De unge skal have mulighed for at få ejerskab til kollegiet i form af mulighed for at arbejde i en tilknyttet café, deltage i festudvalg, madklub mm. Der kunne eventuelt tilknyttes en ungevejleder/aktivitetsleder/mentor til at hjælpe med at inkludere unge i diverse klubber og aktiviteter – altså en person man altid kan komme til.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
4.4

Ungeråd

Vi bakker op omkring beslutningen om et ungeråd og den udarbejdede trafiklysmode. Det vil give en mulighed til de unge, der ønsker at påvirke de ting, der normalt ikke bliver taget i betragtning af de nuværende beslutningstagere. Samtidig vil det bringe nye synspunkter på bordet til gavn for alle, da unges idéer er stærke, nutidige og innovative. Samarbejdet mellem "unge og voksne" skal kunne fungere, og samtalen skal være åben fra begge sider.

Vores forslag til ungerådet:

- At ungerådet bliver et rådgivende organ for byrådet og relevante politiske udvalg
- Medlemmer skal være mellem 15 og 28 år
- Der skal udbetales et fast beløb til ungerådet, som skal bruges til arrangementer/-aktiviteter rettet mod de unge

Modtagere

Byrådet og embedsværket

Ungerådet

Information om kulturliv/-arrangementer for unge

Kommunen bør igangsætte en indsats for bedre information om kulturarrangementer for unge. Der er få unge, som faktisk kender til de aktuelle kulturarrangementer – og det fører til færre muligheder for unge. Der er især mangel på information på sociale medier, hvor unge typisk får deres nyheder fra.

Vi anbefaler derfor to tiltag: Digitale informationsskærme og en kultur-app. De digitale skærme skal opsættes på stationer, i centret, på uddannelsesinstitutioner osv. På skærmene skal man kunne 'swipe' sig igennem de aktuelle kulturarrangementer og læse mere. Oprettelsen af en app vil give unge mulighed for nemt at få overblik over, hvad der sker i kommunen. Appen bør give mulighed for, at man indtaster sine interesser og derefter får tilbud, der passer til én. Desuden kan app'en inkludere et pointsystem (f.eks. at man optjener point, der kan bruges i baren, når man køber billetter til en koncert), der motiverer unge til at komme til flere arrangementer.

Disse initiativer kan med fordel igangsættes i samarbejde med ungerådet og JB10.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

Ungerådet (med finansiel støtte fra kommunen)

JB10

Kulturinstitutioner

ANBEFALING

5

Boliger med fokus
på mangfoldighed og
fremtidens behov

Beskrivelse af udfordring

På boligområdet er Næstved Kommunes borgere udfordret ift. de høje boligudgifter, et svækket og opdelt beboerfællesskab samt boligernes stand og kvalitet. For at sikre liv, mangfoldighed og bedre muligheder for flere i fremtiden er der behov for en indsats på boligområdet.

De høje priser sætter store begrænsninger for folks muligheder, mens for mange ens boligtyper modvirker en varieret beboersammensætning. Mange beboere vælger det nære fællesskab fra, og møder derfor ikke hinanden på tværs – selvom der samtidig er problemer med ensomhed. For meget byggeri forfalder, da det ikke kan betale sig at renovere – og det er ikke bæredygtigt.

Anbefaling til forandring

Vi ønsker en kommune, hvor der vha. både nye boliger og omdannelse fokuseres på at skabe en blandet og mangfoldig by. Næstved Kommune skal rumme et bredt udbud af forskellige boliger med blandede ejerformer og prisniveauer. Der skal være mulighed for at få en bolig, som passer til ens boligbehov – i livets mange faser. Boligområderne skal indbyde til naturlige fællesskaber på tværs af beboerne og skal rumme grønne åndehuller, hvor bebyggelsen aldrig lukker sig om sig selv.

Styrende principper

- Mangfoldighed – både i forhold til boligtyper og beboere
- Betalbare boliger og høj tilgængelighed
- Bæredygtighed – både i forhold til energiformer og materialer/udformning
- Fokus på arkitektonisk kvalitet i stedet for kvantitet
- Beboerne skal bidrage til at skabe rammerne for fremtidens boliger og det omkringliggende samfund

INITIATIV 5.1

Offentlig medfinansiering til renoveringer

Lokalplaner skal revideres, så ældre, faldefærdige og bevaringsværdige bygninger kan genbruges i højere grad. Renovering og omdannelse er vigtig i forhold til ressourceknaphed. Derudover skaber eksisterende, ældre bygninger oftest mere variation, og bevarer den eksisterende historie. Kommunen bør motivere folk til at bevare og renovere i stedet for at rive ned eller at ejendommene forfalder. Herunder bør der etableres en mulighed for offentlig medfinansiering, eller rådgivning og støtte til fondssøgning til renovering af eksisterende bygninger.

Vi anbefaler desuden, at kommunen opretter et offentligt materialedepot til genanvendelse af byggematerialer, og at kommunen promoverer 'PlusByg', som fokuserer på at genanvende materialer.

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Private entreprenører
Private og offentlige bygherrer

INITIATIV 5.2

Arealer til eksperimenter med genbrug og bæredygtige byggemetoder

Kommunen bør skabe miljøer og stille arealer til rådighed, hvor der kan eksperimenteres med genbrug og alternative byggemetoder – også for at kunne tiltrække nye borgere, som måtte finde dette interessant. Man kan f.eks. søge inspiration i 'DR FRILAND'. Dette initiativ kan bidrage til at sætte kommunen på landkortet i forhold til bæredygtigt byggeri. Det er dog vigtigt, at det bliver reguleret, så udviklingen sker hensigtsmæssigt.

Modtagere

Byrådet og embedsværket (i planlægningen)
Private bygherrer

INITIATIV
5.3

Inddragelse af handicaporganisationer

Handicaprådet/handicapforeninger/'Dansk Blindesamfund' osv. skal inddrages som rådgivere i forhold til tilgængelighed i fremtidens boliger. Mange boliger har mangler i forhold til at sikre, at boligerne opfylder beboernes behov for tilgængelighed. Inddragelse af de relevante handicaporganisationer er derfor vigtig, når fremtidens boliger udvikles.

Modtagere

Private og offentlige bygherrer

Handicaprådet/handicapforeninger/'Dansk blinde samfund'

INITIATIV
5.4

Varierede boliger i alle fremtidige boligområder

Kommunen bør sørge for varierede boliger i alle fremtidige boligområder. En variation af boliger giver mulighed for, at alle borgere kan få den bolig, de har behov for. Varierede boliger giver også mulighed for, at borgerne mødes på tværs af generationer og samfundsstatus – og at man dermed i højere grad kan hjælpe hinanden blandt beboerne.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
5.5

Byg i højden – på de rigtige steder

Kommunen bør åbne op for at bygge i højden, da det giver andre muligheder og kan være med til at skabe flere betalbare boliger. En bedre udnyttelse af byggegrunde kan være med til at sænke huslejeniveauet, og højere byggeri kan ligeledes skabe kvaliteter i forhold til bedre udsigtsmuligheder.

Placeringerne skal dog vælges nøje, så der ikke sker stor gene for naboerne. Vi vil ikke have et København i Næstved Kommune.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
5.6

Kulturændring i beboerfællesskaberne

Vi har alle et ansvar for at være imødekomende og opsøgende i forhold til vores naboer. Det er vigtigt, at aktiviteterne i boligbebyggelsen fokuserer på folks forskellige interesser – og at folk kobles sammen i forhold til deres forskellige interesser. Både beboere og boligselskaber skal i højere grad fokusere på folks forskellige interesser for at skabe levende fællesskaber.

Modtagere

Boligselskaber

Beboere

INITIATIV
5.7

Krav til bæredygtighed i lokalplaner og udbud

Der bør skabes muligheder for at tænke i og motivere til bæredygtighed – både ved nybyg og renoveringer. Kommunen bør fokusere på at stille krav til bæredygtighed i lokalplaner og ved udbud i forbindelse med offentlige byggerier. Disse krav kunne f.eks. omhandle opsamling af overfladevand, genanvendelse af byggematerialer og grønne energiformer.

Vi gør dog opmærksom på, at der er udfordringer i forhold til at stille de nødvendige krav lovgivningsmæssigt.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

Folketinget

Private og offentlige bygherrer

INITIATIV
5.8

Anvisning til almennyttige boliger

Kommunen og boligselskaberne bør fokusere på anvisningen til almennyttige boliger, så der sikres en mere varieret beboersammensætning, og så det undgås, at mange borgere med store udfordringer samles i få bebyggelser.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

Boligselskaber

ANBEFALING

6

Sammenhæng mellem by og land

Beskrivelse af udfordring

Næstved Kommunes sammenhængskraft mellem land- og byområder er udfordret af de eksisterende transportmuligheder, samt den manglende viden om muligheder på landet og i byen.

Næstved by er kun en dynamo for hele kommunen, hvis mobiliteten forbedres. En forbedret mobilitet vil gøre Næstved by mere attraktiv og sikre adgang til rekreative områder uden for Næstved by. Samtidig vil borgerne på landet bedre kunne arbejde i byen og tilgå kulturelle arrangementer.

Anbefaling til forandring

Vi ønsker nye transportmuligheder, der øger mobiliteten og giver bedre adgang til kultur- og fritidstilbud i kommunes byer og landområder. Desuden ønsker vi bedre kommunikation om kultur- og fritidstilbud i både byerne og landområderne, samt hjælp til finansiering af frivilligt baserede initiativer.

Styrende principper

- Landområdernes attraktivitet skal indtænkes som et vigtigt bidrag til udviklingen af Næstved by som vækstdynamo. Det vil f.eks. give mulighed for at bo på landet og arbejde i Næstved - hvorved Næstved by også styrkes.
- Det må ikke være et fordyrende element at bo på landet.
- I områder med manglende kommunale kultur- og fritidstilbud skal kommunen støtte private initiativer gennem økonomiske tilskud.

INITIATIV 6.1

Nye lokale transportmuligheder/-former

Vi anbefaler, at kommunen igangsætter nye transporttiltag, der skal sikre muligheden for at komme til og fra Næstved by. Mere konkret anbefales der:

- At der stilles en minibus (max 8 personer) til rådighed. Kommunen betaler bussen og lokalboerne finder en frivillig chauffør, som bliver støttet økonomisk.
- At kommunen indgår i forsøgsprojekter, der fremmer mobiliteten - fx selvkørende taxa.
- At kommunen etablerer en bedre infrastruktur – fx cykelstier – målrettet nye lette, eldrevne køretøjer (til pensionister og elcykler)

Modtagere

Byrådet og embedsværket
Trafikselskaberne
Evt. lokale virksomheder

INITIATIV 6.2

Bedre information om det mangfoldige kultur- og fritidsliv

For at sikre sammenhæng i kommunen bør, der fokuseres på information og kommunikation ift. kommunens fællesskabsopbyggende kultur- og fritidstilbud.

Forslag til konkrete initiativer, der kan sikre bedre kommunikation ift. kultur- og fritidsliv:

- Kursustilbud til borgere om brugen af foreningsportalen
- Frivillige og foreninger fra de enkelte landområder bør inviteres til fysiske møder på kommunen. Her kan de frivillige lære relevante embedsmænd at kende, drøfte løsninger på konkrete udfordringer og få hjælp til at søge kommunens puljer.
- Nyhedsbrev med aktuelle aktivitetstilbud
- Kommunen skal være opmærksom på, at oplandet skal være med i fællesskabstilbuddene (med opland menes områderne, der ligger mellem de mellemstore byer)
- Når der lukkes skoler, bør der etableres et medborgerhus, så der fortsat er lokaler til foreningslivet og andre sociale aktiviteter.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
6.3

De økonomiske rammer for livet på landet må ikke forværres

Der er forskel på de økonomiske rammer og kommunens service når land og by sammenlignes. Vi anerkender byrådets ambition om at fokusere på Næstved by som dynamo for kommunen, og det er vores anbefaling, at nye tiltag ikke må forværre rammerne for livet på landet. En måde at udligne de eksisterende forskelle kan være en forbedret støtte til borgerne på landet ift. at søge fonde og regionale puljer og EU-midler.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

INITIATIV
6.4

Bedre rammevilkår for kultur og fritid på landet

Det skal gøres mere attraktivt for børnefamilier at bo uden for Næstved by. Kommunen bør sikre økonomisk og organisatorisk støtte til frivilligt baserede kultur- og fritidstilbud i områder med manglende kommunale tilbud. Det skal være nemt at tage ansvar og være frivillig, og nye tiltag må ikke forøge den administrative byrde.

Konkrete initiativer, der kan skabe bedre vilkår:

- Økonomisk støtte til klub for de mindre børn i 1.-6. klasse uden for byerne.
- Støtte til frivilligt baserede kultur- og fritidstilbud til børn (i områder med manglede tilbud).
- Etablering af platform for lokaleudlejning til frivillige og foreninger.

Modtagere

Byrådet og embedsværket

Ekspertudtalelse til Borgersamling Næstved

Vi har som ekspertgruppe i Borgersamling Næstved stillet vores faglige viden til rådighed for borgersamlingens medlemmer og borgersamlingens tredjepartssekretariat, We Do Democracy. Vores opgave har været at bidrage med viden og faglige inputs, give svar på faglige spørgsmål og komme med forslag til oplægsholdere. Vi har som ekspertgruppe arbejdet med udgangspunkt i de udfordringer, borgerne har peget på i processen, og med det afsæt har vi bestræbt os på at bringe relevant viden i spil. Vi har ikke blandet os i udformningen af anbefalingerne – de anbefalinger, der præsenteres i denne rapport, er 100% medlemmers egne.

Som ekspertgruppe har vi haft ansvaret for at udvikle en materialesamling med baggrundsviden, for at give borgerne et sagligt og fælles udgangspunkt for at indgå i borgersamlingens forløb. Vi har bidraget med henvisninger til tekster, avisartikler, lydclip, videoklip, figurer mm., og vi har haft fokus på at bidrage med forskelligartet viden i forskellige formater, så flest muligt af medlemmerne har kunnet få gavn af det.

Udover at have produceret materialesamlingen, har vi deltaget med faglige oplæg på borgersamlingens første møde, og vi har løbende stået til rådighed som sparringspartner for borgersamlingens tredjepartssekretariat.

Som ekspertgruppe har vi været sammensat på baggrund af vores tre forskellige faglige ekspertiseområder med afsæt i borgersamlingens kerneopgave. Vores sammensætning dækker således ikke alle faglige tilgange eller emneområder, og det er årsagen til, at vi har peget på andre oplægsholdere og rådgivere for borgersamlingens medlemmer. Udvælgelsen af disse eksterne fageksperter er sket i samarbejde med tredjepartssekretariatet, og vi har oplevet, at tredjepartssekretariatet har fulgt vores råd og forslag.

Borgersamlingen i Næstved har haft til opgave at komme med forestillinger og anbefalinger til en kompleks og ambitiøs kerneopgave.

Trods opgavens kompleksitet har vi oplevet en borgersamling, som har taget opgaven på sig og på bedste vis arbejdet i dybden med emnet.

Vi mener, at borgerne gør opmærksom på vigtige problemstillinger, og at de er nået frem til anbefalinger, der kan bringe Næstved videre i en god retning.

Vi hæfter os særligt ved, at borgerne på tværs af emnerne sender en samlet opfordring til byrådet om at træffe de svære og modige beslutninger sammen. Som ekspertgruppe støtter vi op om denne opfordring til at stå sammen – i særdeleshed i forhold til omdannelsen af havnen og en revitalisering af byen sammen med borgerne. I vores øjne har borgerne påpeget vigtige udfordringer og potentialer ved en omdannelse, som kalder på modige beslutninger.

Set fra et ekspertperspektiv kan en omdannelse af havnen og kanalen til rekreative områder, fornyet bosætning og nye erhvervsventyr, forløse et stort potentiale, der adresserer mange af de udfordringer, kommunen står overfor i fremtiden. Yderligere påpeger borgersamlingen, at livet i bymidten er udfordret.

Vi anbefaler derfor, at forvaltningen på den baggrund igangsætter et planstrategisk arbejde, der samler indsatser for at sikre et levende butiksmiljø i bymidten i fremtiden – et arbejde, der skal fokusere på at skabe forskelligartede tilbud, så der ikke skabes unødigt konkurrence.

På ungeområdet hæfter vi os ved, at borgerne har behandlet vigtige problemstillinger. At arbejde med ungeinvolvering og -engagement er et virksomt greb til at sikre stærke og velfungerende ungemiljøer på unges præmisser. Der findes allerede gode erfaringer med ungeråd fra andre kommuner, og vi håber, at byrådet vil læne sig op ad disse i deres fortsatte arbejde med De Unges Næstved.

Ift. borgernes arbejde med erhvervsområdet, vil arbejdet med flere af de udfordringer, borgerne har påpeget til ungeområdet og især byudvikling, også indirekte påvirke forholdene for erhvervslivet. Vi anbefaler at fastholde prioriteringen af Næstved by som attraktiv og levende dynamo, der vil kunne bidrage til bedre forhold for turismeindustri, detailhandel og iværksætteri. Vi ser samtidigt borgersamlingens behandling af forholdet mellem land og by som en opfordring til også at udvikle en strategi for landområderne – så en fortsat stærk bymidtstrategi suppleres af en lige så modig strategi for resten af kommunen. Vi vil dog gøre opmærksom på, at by og land ikke er hinandens modsætninger, men snarere forudsætninger for at skabe plads og muligheder for alle i kommunen. En styrket byudvikling kan dermed fungere, som en fælles dynamo for hele kommunen og samtidigt opleves som et aktiv for alle parter.

Borgersamlingens medlemmer består af et bredt og repræsentativt udsnit af Næstveds befolkning, og dette ser vi som en stor styrke. Vi har dyb respekt for, at borgerne har brugt mange timer af deres fritid på at lære om emnet, lytte til hinandens forskellige perspektiver og udarbejde et fælles sæt anbefalinger. Som nævnt ovenfor er vi imponerede over de vigtige problemstillinger, der er udpeget og tilgange til anbefalinger, som borgerne er nået frem til i fællesskab. Vi ser frem til at følge den efterfølgende proces, når byrådet skal behandle anbefalingerne.

Borgersamlingens ekspertgruppe

Gustav Brade, direktør for strategisk byudvikling hos Henning Larsen Architects

Anna Asghari, direktør i Ungdomsbureauet

Mads Váczy Kragh, direktør i Erhvervshus Sjælland og Vækstfabrikkerne

Tredjepartssekretariatets validering

Vi har som tredjepartssekretariat ledet organiseringen og faciliteringen af borgersamlingen. Denne validering vægter, hvorledes borgersamlingen opfylder principperne for en gennemførelse af en uafhængig borgersamling i overensstemmelse med OECDs principper.

Dette gælder i forhold til parametre som uvildighed, åben stratificeret lodtrækning, gennemsigtighed i processen, brug af uafhængig ekspertviden, antallet af timer til rådslagning, og opdragsgivers forpligtelse til at modtage og svare på anbefalingerne, samt at viderebringe disse uredigeret fra borgersamlingen til offentligheden. Samlet er det vores vurdering, at borgersamlingen har indfriet de internationale principper for deliberativt demokrati udviklet af OECD.

Opdragsgiver

Som opdragsgiver har Næstved Kommune truffet en beslutning om at igangsætte en repræsentativ borgersamling. Det er første gang, at organisationen igangsætter en borgersamling, hvorfor det har været væsentligt at forankre processen. Vi har oplevet en organisation, der har været optaget af at understøtte borgersamlingens arbejdsproces, og finde balancen i en ny rolle som embedsværk.

Byrådet har igangsat en borgersamling, som skulle arbejde med en bred kerneopgave. Det har betydet, at medlemmerne har forholdt sig bredt til opgaveløsningen, og ikke gået i dybden inden for hvert af de enkelte emner. Som læser skal man have dette for øje og vurdere medlemmernes anbefalinger på baggrund af opgavens bredde og omfang.

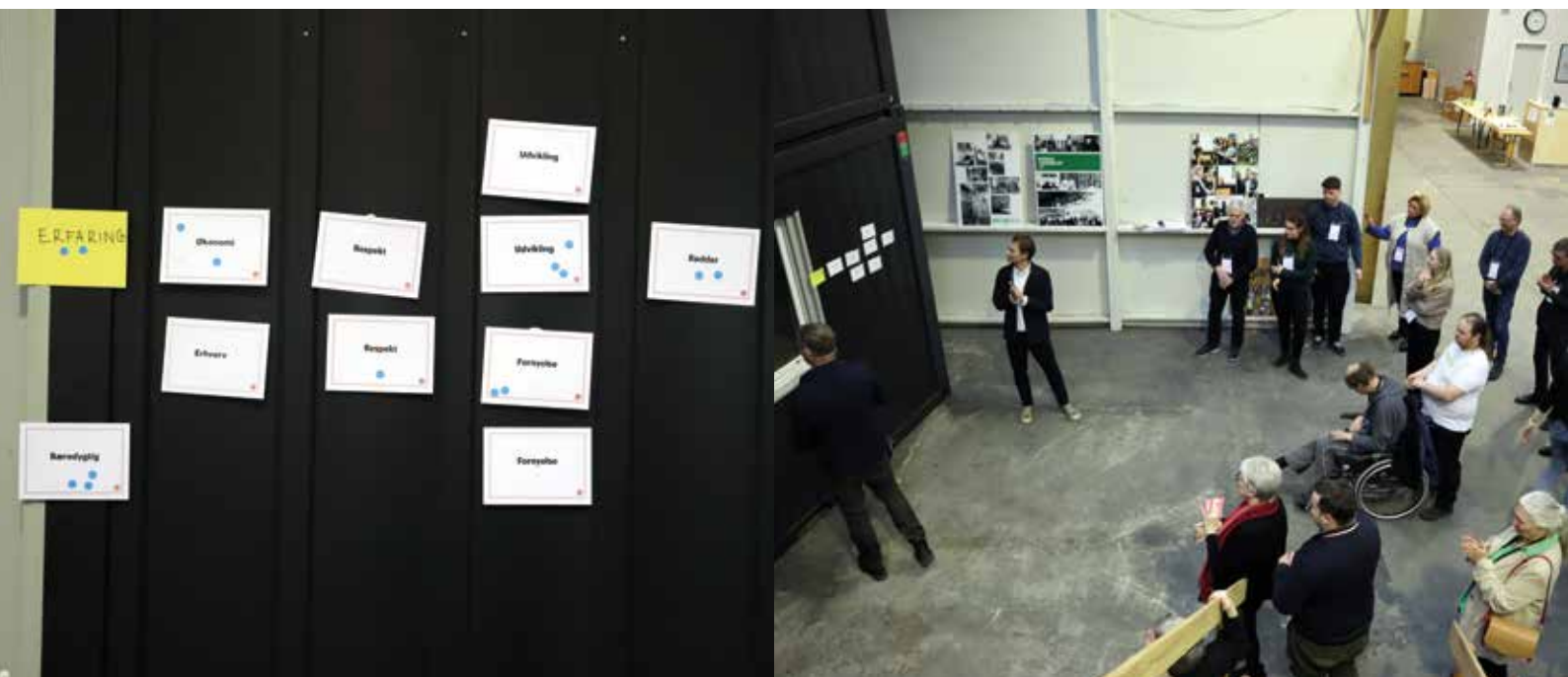

Medlemmer

Medlemmerne af Borgersamling Næstved har deltaget engageret i en kompleks samtale for at blive klogere på kommunens udfordringer i fremtiden, finde løsninger og debattere med hinanden og lytte til eksperter. Det har bl.a. været tredjepartssekretariatets opgave i løbet af processen at sørge for, at medlemmer har kunnet deltage ligeværdigt - uanset baggrund, erfaringer og holdning til kerneopgavens emner.

Borgersamlinger oplever et naturligt frafald af medlemmer over tid. Dog konstaterede vi et højere frafald i den tidlige fase af borgersamlingen. I samråd med Center for Politik og Udvikling i Næstved Kommune besluttede vi efter første weekendsamling at genrekruttere yderligere 10 medlemmer, for at sikre borgersamlingens fulde repræsentativitet. Der blev genrekrutteret, så vi igen opnåede 36 bekræftede medlemmer ved den åbne samling og sidste weekendsamling. Ved den sidste weekend oplevede vi et mindre frafald, hvorfor vi ved afslutningen var 28 aktive medlemmer.

Alle medlemmer har haft mulighed for at kommentere på, og indgå i udarbejdelsen af anbefalingerne, således at de endelige anbefalinger afspejler borgernes refleksioner og ord. Enkelte af borgersamlingens arbejdsgrupper modtog undervejs hjælp fra bordværter til at opsamle deres arbejde. Dette vurderer vi ikke selvstændigt udfordrer borgersamlingens armslængdeprincip eller uafhængighed i medlemmernes arbejde. Efter den sidste samling har en redaktørgruppe med repræsentanter fra alle borgersamlingens arbejdsgrupper i samarbejde med tredjepartssekretariatet tilsikret anbefalingsteksten med fokus på forståelighed. Samlet set er anbefalingerne udtryk for den balance som medlemmerne har kunnet nå frem til på tværs af holdninger. Alle medlemmer har haft mulighed for at afgive en minoritet-sudtalelse uden dog at gøre brug af denne mulighed.

Modtagelse

Som facilitatorer på borgersamlingen har vi oplevet, at samtalerne har foregået i en respektfuld og nysgerrig tone. Der har været en fælles interesse i at granske opgaven på et oplyst grundlag og villighed til gå langt for at finde balancerede anbefalinger. Borgersamlingens medlemmer har forholdt sig til præmisserne for opgaven, og de har været optagede af at udarbejde et produkt, som byrådet kan bruge i deres arbejde fremover. Vi har oplevet, at borgerne har været taknemmelige over at blive spurgt til råds, og de har i denne rapport givet udtryk for, at de gerne stiller op efter projektets afslutning.

Vi opfordrer opdragsgiver, embedsværk og offentligheden til at modtage borgersamlingens anbefalinger med samme respekt, som de er udarbejdet, med særligt øje for intentionerne bag de enkelte forslag og opbakningen på tværs af forskelligheder.

Johan Galster, Jeppe Nielsson og Matthew Daniali
We Do Democracy

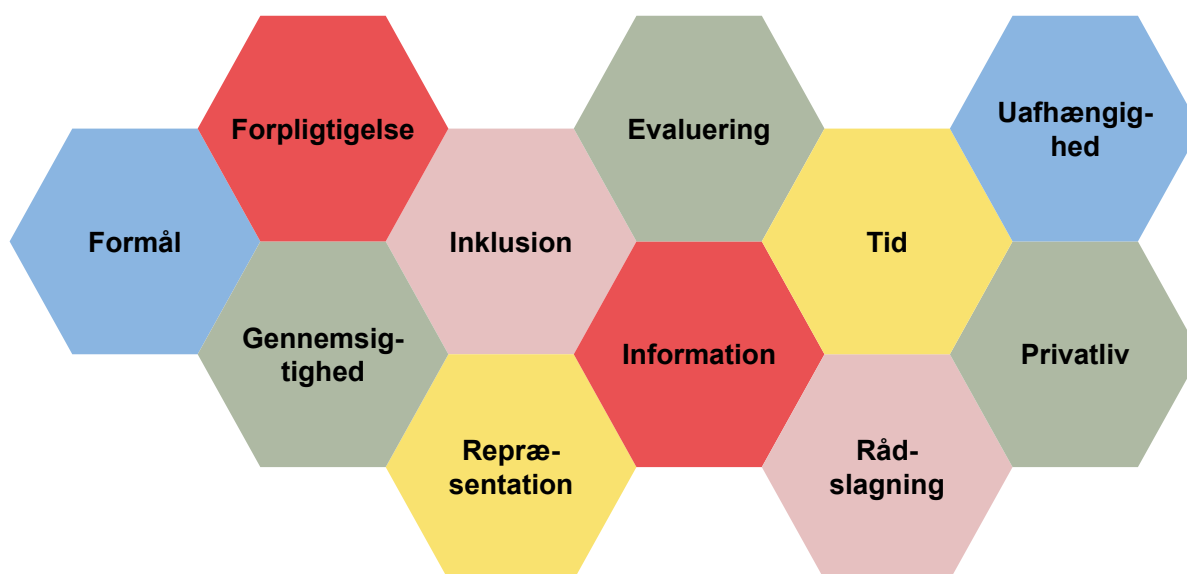

Kort om borgersamlinger generelt

En borgersamling er en såkaldt deliberativ demokratimetode, der giver en repræsentativ gruppe borgere mandat til at komme med deres anbefalinger og løsningsforslag på et givent problem. Borgersamlinger har vist sig at være gode til at arbejde med svar på komplekse og dilemmafyldte problemstillinger, samt til at udvikle medierede anbefalinger. Det vil sige, at der i processen arbejdes med, hvordan medlemmerne kan udvikle løsninger, som de alle kan se sig i. Deliberativ betyder netop dette – at metoden er baseret på rådslagning, samtale og fokus på fælles løsninger. Medlemmerne af en borgersamling mødes til samlinger over mindst 20 timer. Dermed kan borgerne være med til at kvalificere og skabe grundlag, for at styrke den politiske beslutningsproces.

Metoden er internationalt anerkendt og bliver anvendt systematisk i blandt andet EU, Canada, Storbritannien, Tyskland, Australien, Irland, Bolivia, Belgien og Finland.

OECD's deliberative principper for borgersamlinger og borgerting, som denne borgersamling har fulgt, er:

Borgersamling Næstveds forløb

Rygraden i forløbet med borgerne i Næstved bestod af fem heldagsmøder. Møderne har fundet sted forskellige steder i Næstved Kommune. Udover de fem møder har der været en åben borgersamling, redaktionsmøder og afslutningsvis en lancering af anbefalingerne.

Medlemmerne af borgersamlingen har løbende haft mulighed for at styre, hvilken retning samt hvilke emner inden for kerneopgaven, de ønskede at arbejde med. Borgerne har derfor haft stigende grad af medindflydelse på indholdet af de enkelte møder.

1. møde kl. 10-16 i Ressource City

Velkomst ved Borgmester Carsten Rasmussen.

Introduktion til formålet, opgaven og borgersamlingens metode.

Oplæg fra ekspertgruppens medlemmer.

Udarbejdelse af værdigrundlag og spilleregler.

2. møde kl. 10-16 på Fladsåskolen, Afd. Korskilde

Oplæg ved kommunaldirektør i Næstved Kommune, Rie Perry, om fremtidens udfordringer i Næstved.

Undersøgelse af fremtidens "megatrends".

Visionsværksted: Styrker og svagheder ved Næstved i nutiden, og håb og drømme for Næstved i fremtiden.

Udarbejdelse af collager om drømme om fremtidens Næstved.

3. møde kl. 10-16 på Fladsåskolen, Afd. Korskilde

Gruppearbejde om byudvikling, erhverv og unge.

Oplæg og sparring med eksperter (Erhverv: Per Thye Rasmussen, Byudvikling: Mathias Nordby, Unge: Mette Bladt, Ida Marie Harboe Kofod).

Undersøgelingsworkshop: Udvikle idéer til anbefalinger.

Forberedelse til åbent borgermøde.

I løbet af processen har der været oplæg fra og konsultation med både eksperter og embedsværket, hvor de enten har været til stede i rummet eller pr. telefon. Tidligt i processen gav borgersamlingens medlemmer udtryk for, at de savnede flere ungeperspektiver, hvorfor en repræsentant for Næstveds lokale ungenetværk, JB10, deltog ved de sidste to dages møder. Hverken eksperter, embedsfolk eller den særlige ungerådgiver havde mulighed for at udarbejde anbefalinger eller at stemme ved afstemningerne.

**Åbent borgermøde
kl. 17-21 i Gl. Ridehus**

Præsentation af borgersamlingens arbejde.

Workshop med borgersamlingens medlemmer og de ca. 40 fremmødte interesserede borgere, hvor borgersamlingens foreløbige temaer og arbejde blev diskuteret.

4. møde kl. 10-16 i Aktivitets- og medborgerhuset, Glumsø

Oplæg og dialog om Næstved havn ved Jesper Boesen, direktør for Næstved Havn og respons v. Tina Saaby, direktør i Dansk Byplanlaboratorium.

Oplæg om perspektiver på havnetransformationer og inspirationscases ved Ole Schrøder, Partner i arkitekttegningstue, Tredje Natur.

Oplæg om hvordan borgersamlingens anbefalinger bliver behandlet i kommunen ved Birgitte Gussenhoven Eriksen, Chef for Center for Politik og Udvikling i Næstved Kommune.

Opsamling på det åbne borgermøde.

Anbefalingsworkshop: Udarbejdelse af konkrete anbefalinger og visioner i 7 grupper.

5. møde kl. 10-16 i Aktivitets- og medborgerhuset, Glumsø

Feedback og sparring på de foreløbige anbefalinger mellem de forskellige grupper.

Fortsat udarbejdelse af konkrete anbefalinger og sparring med eksperter.

Præsentation af anbefalingerne

Afstemning og prioritering af anbefalingerne.

Opsamling på forløbet.

Anvendte arbejdsmetoder

I borgersamlingens arbejdsproces har der været anvendt en lang række dialog- og samarbejdsmetoder. Formålet har været at skabe en produktiv, engagerende og ikke mindst inkluderende arbejdsform, hvor det har været muligt at deltage med meget forskellige forudsætning og præferencer. Hele forløbet har været designet og faciliteret af We Do Democracy – i samarbejde med et hold procesværter fra Næstved Kommune.

Nogle af de anvendte metodegreb har været:

Vekselvirkning

Blanding af individuelle refleksioner, gruppearbejde og medierede plenumdialoger

Procesværter

Alt gruppearbejde har været faciliteret af såkaldte procesværter, der har siddet ved bordene, og som har fungeret som ordstyrere. Procesværterne består af medarbejdere fra forvaltningerne, der har fået træning i at understøtte procesarbejde. De har været briefet i formål og arbejdsform forud for hver samling.

Faglige input

Løbende afvejede, pædagogiske og faglige oplæg kombineret med plads til, at man som medlem selv har kunnet fordøje, forstå og tage stilling til vigtighed af inputtet.

Visuelle, engagerende og kreative formater

Borgerne har vekslet mellem at sidde ved borde, stå op ved plancher, bruge rummet og bevæge sig rundt. De har haft mulighed for at arbejde med bordplakater, afstemnings-klistermærker, papkort og grej til selv at producere og dokumentere resultater.

Borgerne producerer selv

I hele forløbet har det været borgernes ord og ønsker til formuleringer, som er blevet skrevet ned. Borgerne har primært selv ført pennen, og ved hjælp til at skrive, er alt blevet læst højt og afstemt undervejs, så det stadig er borgernes produkt. Både for at sikre legitimitet, brugen af deres sprog men også for at understøtte ejerskab og engagement.

Humor, hygge og stemning

Der er arbejdet med, at medlemmerne skulle føle sig velkomne. Blomster, musik, energiskabende forplejning og en uformel, rar og inkluderende stemning.

Stimulering af forestillingsevne

Borgernes forestillingsevner er kommet til udtryk vha. collager og workshop om drømme for Næstveds fremtid.

Dokumentation og opsamling

Alt i forløbet er blevet dokumenteret ved både at tage billeder af borgernes materialer og noter, og alt er blevet indskrevet på computer. Dokumentationen er at sikre, at borgernes materiale ikke går tabt, at borgernes materiale og perspektiver blev brugt, og for at sikre åbenhed og legitimitet.

Færdiggørelsen af anbefalingerne og den videre proces

Ved borgersamlingens femte og sidste møde blev borgersamlingens anbefalinger og visioner færdiggjort af syv arbejdsgrupper. Til sidst var der en vejledende afstemning om de forskellige anbefalinger, og der blev nedsat en redaktørgruppe bestående af medlemmer på tværs af de syv arbejdsgrupper og temaer. Redaktørgruppen mødtes med tredjepartssekretariatet til to onlinemøder for at renskrive anbefalingerne, og rette dem til med fokus på forståelighed og overskuelighed. Alle anbefalinger som borgersamlingen har lavet, er taget med – intet er slettet i den videre proces, men noget er sammenskrevet.

Anbefalingerne er blevet overdraget til Næstved Kommunes politikere ved et lanceringsarrangement, og derfra skal politikerne behandle anbefalingerne på byrådsmøder. Først kommer forvaltningen i Næstved Kommune til at arbejde med anbefalingerne, og derefter vil politikerne undersøge, hvordan anbefalingerne kan føres ud til livet. Politikerne er forpligtet på at følge mandatet (se i del 1). De har også forpligtet sig på at give respons i sommeren 2023, og i foråret 2025. I responsen skal politikerne og Næstved Kommune forklare, hvordan de har tænkt sig at arbejde videre med anbefalingerne og forklare, hvad de allerede evt. har implementeret.

TAK

Først og fremmest skal der lyde en stor tak til alle borgersamlingens medlemmer. Både de, som har været med i hele forløbet, men også de borgere, som kun har været med i starten, eller som kom med i slutspurten. Borgersamlingens medlemmer har lavet et kæmpestort arbejde. Stor tak til de borgere og organisationer, som gennem det åbne borgermøde har bidraget til borgersamlingens arbejde.

Derudover skal der lyde en stor tak til Næstved Kommune og de mange involverede medarbejdere - alt fra procesværter, til projektgruppen, til grafiker, til administrative medarbejdere etc.

Der skal også lyde en stor tak til ekspertgruppen for deres rådgivning – og for sammen med tredjepartssekretariatet, We Do Democracy, at have sikret en uafhængig proces, som lever op til OECD's standarder for borgersamlinger.

Til sidst en tak til oplægsholderne, som har været generøse og bidraget med deres viden, og en stor tak til politikerne i Næstved Kommune, for at have modet til at lave en borgersamling.

Anbefalinger

Borgersamling Næstved

**Redigeret og udarbejdet af borgersamlingens
tredjepartssekretariat, We Do Democracy.**

**Del 2 er lavet i samarbejde med borgersamlingens
medlemmer og redaktørgruppe.**

Maj 2023

Tryk: Sangill Grafisk

Foto:

Processbilleder - We Do Democracy

Geografiske billeder - Adam Grønne

BORGERSAMLING
NÆSTVED

WE DO
DEMOCRACY

NÆSTVED